

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

6 juillet 2005

PROPOSITION DE LOI
modifiant des dispositions du Code civil
relatives à l'établissement de
la filiation et
aux effets de celle-ci

AMENDEMENTS

N° 138 DE M. **WATHELET**
(sous-amendement à l'amendement n° 87)

Art. 5

Supprimer cet article.

JUSTIFICATION

L'article 316 modifié par l'article 5 présente les cas où, sauf déclaration conjointe des époux, la présomption de paternité n'est pas appliquée.

L'article 330 § 2 vise les hypothèses où la contestation de présomption de paternité est déclarée fondée, sauf preuve contraire.

Ces deux articles apparaissent contradictoires dans la mesure où certaines hypothèses se chevauchent parfois totalement (amendement n° 129 et amendement n° 130) parfois partiellement (voir l'actuel article 316 1° et article 330, § 2, 1°).

Documents précédents:

Doc 51 0597/ (2003/2004):

- 001: Proposition de loi de M. Giet, Mmes Lalieux et Déom, M. Perpète et Mme Saudoyer.
- 002 à 015: Amendements.
- 016: Farde.
- 017 à 023: Amendements.
- 024: Rapport.
- 025 à 030: Amendements.

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

6 juli 2005

WETSVOORSTEL
tot wijziging van de bepalingen van
het Burgerlijk Wetboek met betrekking
tot het vaststellen van de afstamming
en de gevolgen ervan

AMENDEMENTEN

Nr. 138 VAN DE HEER **WATHELET**
(subamendement op amendement nr. 87)

Art. 5

Dit artikel weglaten.

VERANTWOORDING

Het bij artikel 5 gewijzigde artikel 316 behelst het geval waarin, behoudens een gemeenschappelijke verklaring van de echtgenoten, het vermoeden van vaderschap niet van toepassing is.

Artikel 330, § 2, behelst de hypothese waarin de betwisting van het vermoeden van vaderschap gegrond wordt verklaard, behoudens tegenbewijs.

Die twee artikelen lijken contradictoir, aangezien bepaalde hypothese elkaar overlappen, hetzij volledig (amendementen nrs. 129 en 130), hetzij gedeeltelijk (zie de huidige artikelen 316, 1°, en 330, § 2, 1°).

Voorgaande documenten:

Doc 51 0597/ (2003/2004):

- 001: Wetsvoorstel van de heer Giet, de dames Lalieux en Déom, de heer Perpète en mevrouw Saudoyer.
- 002 tot 015 : Amendementen.
- 016: Kaft.
- 017 tot 023 : Amendementen.
- 024: Verslag.
- 025 tot 030 : Amendementen.

Il convient pour la clarté du texte et la sécurité juridique de supprimer l'article 316 (voy. aussi avis du professeur J. Gerlo).

Par ailleurs, l'article 316 3° est contestable dans la mesure où il stipule que la présomption de paternité ne s'applique pas lorsque l'enfant est né plus de 300 jours après la date de séparation de fait, sans que celle-ci ne soit officialisée, et propose de présumer celle-ci si les époux ont des inscriptions dans les registres de la population à des adresses différentes (voy. aussi avis du professeur J. Sosson, audition du 28 janvier 2004).

N° 139 DE M. WATHELET ET MME MARGHEM

Art. 13

A l'article 329bis, § 2, alinéa 2, proposé, remplacer le chiffre «12» par le chiffre «15».

JUSTIFICATION

Il convient de maintenir la situation actuelle dans laquelle seul un mineur âgé de 15 ans est considéré apte à donner son consentement à un acte aussi important que constitue la reconnaissance.

N° 140 DE M. WATHELET (en ordre subsidiaire à l'amendement n° 36)

Art. 7

Supprimer cet article.

JUSTIFICATION

Comme l'indique le professeur Gerlo, dans le chapitre relatif à l'établissement de la filiation, il n'est pas indiqué de traiter des effets ni des conséquences de la contestation de la filiation, lesquels sont traités plus loin.

Toute filiation a des implications. Par ailleurs, la règle qui est posée dans ces articles devrait être inversée: compte tenu de l'adage *quod plerumque fit* (la plupart des enfants naissent encore au sein du mariage) il ne convient pas de renvoyer au régime de la reconnaissance, moins souvent appliqué.

Ter wille van de duidelijkheid van de tekst en van de rechtszekerheid, ware het raadzaam artikel 316 weg te laten (zie het advies van professor J. Gerlo).

Overigens is het bij amendement nr. 87 in uitzicht gestelde artikel 316, 3°, vatbaar voor kritiek, omdat het bepaalt dat het vermoeden van vaderschap niet van toepassing is wanneer het kind geboren is meer dan 300 dagen na de datum van de feitelijke scheiding, zonder dat die scheiding officieel is bekrachtigd, en dat dit vaderschap wordt vermoed wanneer de echtgenoten op een verschillend adres ingeschreven zijn (zie ook het betoog van professor J. Sosson tijdens de hoorzitting van 28 januari 2004).

Nr. 139 VAN DE HEER WATHELET EN MEVROUW MARGHEM

Art. 13

In het voorgestelde artikel 329bis, § 2, tweede lid, het cijfer «12» vervangen door het cijfer «15».

VERANTWOORDING

Het ware raadzaam de huidige situatie in stand te houden, waarbij alleen minderjarigen vanaf 15 jaar bekwaam worden geacht in te stemmen met een zo ingrijpende daad als een erkenning.

Nr. 140 VAN DE HEER WATHELET (in bijkomende orde op amendement nr. 36)

Art. 7

Dit artikel weglaten.

VERANTWOORDING

Zoals professor Gerlo heeft aangegeven, is het, in het hoofdstuk met betrekking tot de vaststelling van de afstamming, niet aangewezen dieper in te gaan op de effecten en de gevolgen van de betwisting van de afstamming. Die aspecten komen namelijk verder in de tekst aan bod.

Elke afstamming heeft zo haar gevolgen. Overigens behoort de in deze bepaling opgenomen regel te worden omgekeerd: gelet op het adagium «*quod plerumque fit*» (de meeste kinderen worden nog binnen het huwelijk geboren), is het niet raadzaam te verwijzen naar de minder vaak toegepaste erkenningsregeling.

N° 141 DE M. **WATHELET**

(sous-amendement à l'amendement n° 115, sous-amendement à l'amendement n° 110)

Art. 13

A l'article 329bis, § 2, alinéa 3, proposé, supprimer les mots «Lorsque la demande concerne un enfant âgé d'un an ou plus au moment de l'introduction de la demande».

JUSTIFICATION

Selon l'option adoptée par la proposition de loi, le délai d'un an constituerait une sorte de pivot de prise en compte de l'intérêt de l'enfant, en ce sens qu'une reconnaissance faite avant 1 an serait présumée conforme à l'intérêt de l'enfant, ce qui ne serait plus le cas une fois ce délai écoulé. Nous sommes d'avis que cette distinction est sans fondement et qui plus est pourrait être considérée comme source de discrimination par la Cour d'arbitrage (voy. aussi avis du professeur J. Sosson, audition du 28 janvier 2004).

Le présent amendement vise à supprimer cette distinction.

N° 142 DE M. **WATHELET**

(sous-amendement à l'amendement n° 116, sous-amendement à l'amendement n° 112)

Art. 13

A l'article 329bis, § 3, alinéa 5, proposé, supprimer les mots «lorsque celui-ci est âgé d'un an ou plus au moment de l'introduction de la demande».

JUSTIFICATION

Selon l'option adoptée par la proposition de loi, le délai d'un an constituerait une sorte de pivot de prise en compte de l'intérêt de l'enfant, en ce sens qu'une reconnaissance faite avant 1 an serait présumée conforme à l'intérêt de l'enfant, ce qui ne serait plus le cas une fois ce délai écoulé. Nous sommes d'avis que cette distinction est sans fondement et qui plus est pourrait être considérée comme source de discrimination par la Cour d'arbitrage (voy. aussi avis du professeur J. Sosson, audition du 28 janvier 2004).

Le présent amendement vise à supprimer cette distinction.

Nr. 141 VAN DE HEER **WATHELET**

(subamendement op amendement nr. 115, subamendement op amendement nr. 110)

Art. 13

In het voorgestelde artikel 329bis, § 2, derde lid, de woorden «Als het verzoek een kind betreft dat op het tijdstip van de indiening van het verzoek meer dan één jaar oud is, kan de rechtbank bovendien» **vervangen door de woorden** «Bovendien kan de rechtbank».

VERANTWOORDING

Volgens de in het wetsvoorstel gemaakte keuze zou de termijn van één jaar in zekere zin een sleutelmoment vormen voor het al dan niet in aanmerking nemen van de belangen van het kind: een erkenning die dateert van vóór het kind de leeftijd van één jaar heeft bereikt, zou immers worden geacht overeen te stemmen met de belangen van dat kind. Na die termijn zou dat vermoeden niet langer gelden. In onze ogen is dat onderscheid ongegrond en kan het bovendien door het Arbitragehof als discriminerend worden aangemerkt (zie ook het advies van professor J. Sosson, hoorzitting van 28 januari 2004).

Dit amendement strekt er dan ook toe dat onderscheid op te heffen.

Nr. 142 VAN DE HEER **WATHELET**

(subamendement op amendement nr. 116, subamendement op amendement nr. 112)

Art. 13

In het voorgestelde artikel 329bis, § 3, vijfde lid, de woorden «en als dat kind op het tijdstip waarop het verzoek wordt ingediend één jaar is of ouder» **weglaten**.

VERANTWOORDING

Volgens de in het wetsvoorstel gemaakte keuze zou de termijn van één jaar in zekere zin een sleutelmoment vormen voor het al dan niet in aanmerking nemen van de belangen van het kind: een erkenning die dateert van vóór het kind de leeftijd van één jaar heeft bereikt, zou immers worden geacht overeen te stemmen met de belangen van dat kind. Na die termijn zou dat vermoeden niet langer gelden. In onze ogen is dat onderscheid ongegrond en kan het bovendien door het Arbitragehof als discriminerend worden aangemerkt (zie ook het advies van professor J. Sosson, hoorzitting van 28 januari 2004).

Dit amendement strekt er dan ook toe dat onderscheid op te heffen.

N° 143 DE M. WATHELET

(sous-amendement à l'amendement n° 134)

Art. 14

Au 1), à l'article 330, § 1er, alinéa 1er proposé, remplacer les mots «la mère, l'enfant, l'homme envers qui la filiation est établie et» **par les mots** «*la mère, le mari, le précédent mari, l'auteur de la reconnaissance, l'enfant et*».

JUSTIFICATION

Il ne convient pas d'utiliser la terminologie «l'homme envers qui la filiation est établie» pour désigner le mari ou l'auteur de la reconnaissance, dans la mesure où le § 1er alinéa premier parle de possession d'état à l'égard du «mari» et le § 1er alinéa 4 mentionne l'action du «mari ou de l'auteur de la reconnaissance».

Par ailleurs, l'amendement n° 131 fait droit à l'action en contestation de paternité du précédent mari. Il importe de le mentionner à l'article 330 § 1er alinéa 1er.

N° 144 DE M. WATHELET

(sous-amendement à l'amendement n° 135)

Art. 18

A l'article 332quinquies proposé, apporter les modifications suivantes:

A. remplacer le chiffre «12» par le chiffre «15» ;

B. supprimer les mots «lorsque la demande concerne un enfant âgé d'un an ou plus au moment de l'introduction de la demande».

JUSTIFICATION

A. Il convient de maintenir la situation actuelle dans laquelle seul un mineur âgé de 15 ans est considéré apte à donner son consentement à un acte aussi important que constitue la reconnaissance.

B. Selon l'option adoptée par la proposition de loi, le délai d'un an constituerait une sorte de pivot de prise en compte de l'intérêt de l'enfant, en ce sens qu'une reconnaissance faite avant 1 an serait présumée conforme à l'intérêt de l'enfant, ce qui ne serait plus le cas une fois ce délai écoulé. Nous som-

Nr. 143 VAN DE HEER WATHELET

(subamendement op amendement nr. 134)

Art. 14

In 1), in het voorgestelde artikel 330, § 1, eerste lid, de woorden «de moeder, het kind, de man jegens wie de afstamming vaststaat en» **vervangen door de woorden** «*de moeder, de echtgenoot, de vorige echtgenoot, degene die het kind heeft erkend, het kind en*».

VERANTWOORDING

Het is niet raadzaam de woorden «de man jegens wie de afstamming vaststaat» te gebruiken ter aanwijzing van de echtgenoot of van degene die het kind heeft erkend, aangezien § 1, eerste lid, handelt over het bezit van staat ten aanzien van de «echtgenoot», terwijl in § 1, vierde lid, gewag wordt gemaakt van een initiatief van «de echtgenoot of van degene die het kind erkent».

Voorts behandelt amendement nr. 131 reeds het recht op een vordering tot betwisting van het vaderschap door de vorige echtgenoot. Het is van belang dat te vermelden in artikel 330, § 1, eerste lid.

Nr. 144 VAN DE HEER WATHELET

(subamendement op amendement nr. 135)

Art. 18

In het voorgestelde artikel 332quinquies, de volgende wijzigingen aanbrengen:

A. het cijfer «12» vervangen door het cijfer «15»;

B. de woorden «als ze betrekking heeft op een kind dat één jaar of ouder is op het ogenblik van de indiening ervan,» **weglaten.**

VERANTWOORDING

A. Het ware raadzaam de huidige situatie in stand te houden, waarbij alleen minderjarigen vanaf 15 jaar bekwaam worden geacht in te stemmen met een zo ingrijpend iets als een erkenning.

B. Volgens de in het wetsvoorstel gemaakte keuze zou de termijn van één jaar in zekere zin een sleutelmoment vormen voor het al dan niet in aanmerking nemen van de belangen van het kind: een erkenning die dateert van vóór het kind de leeftijd van één jaar heeft bereikt, zou immers worden geacht

mes d'avis que cette distinction est sans fondement et qui plus est pourrait être considérée comme source de discrimination par la Cour d'arbitrage (voy. aussi avis du professeur J. Sosson, audition du 28 janvier 2004).

Le présent amendement vise à supprimer cette distinction.

Melchior WATHELET (cdH)

overeen te stemmen met de belangen van dat kind. Na die termijn zou dat vermoeden niet langer gelden. In onze ogen is dat onderscheid ongegrond en kan het bovendien door het Arbitragehof als discriminerend worden aangemerkt (zie ook het advies van professor J. Sosson, hoorzitting van 28 januari 2004).

Dit amendement strekt er dan ook toe dat onderscheid op te heffen.